

**МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
УКРАЇНИ**

НАКАЗ

16.04.2024 № 403

**Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення
регіональних планів управління відходами**

Відповідно до статті 51 Закону України "Про управління відходами" та підпункту 8 пункту 4 Положення про Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 р. № 614, з метою уніфікації підходів до розроблення регіональних планів управління відходами **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Методичні рекомендації з розроблення регіональних планів управління відходами, що додаються.
2. Департаменту цифрової трансформації, електронних публічних послуг та управління відходами (Євгенія ПОПОВИЧ) забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.
3. Визнати такими, що втратили чинність, накази Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України:
від 10.09.2021 № 586 "Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення регіональних планів управління відходами";
від 27.10.2021 № 702 "Про внесення змін до наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.09.2021 № 586".
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Сергія ВЛАСЕНКА.

Міністр

Р. Стрілець

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства захисту
довкілля та природних
ресурсів України
16 квітня 2024 року № 403

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з розроблення регіональних планів управління відходами

Розділ I. Загальні положення

1. Методичні рекомендації з розроблення регіональних планів управління відходами (далі - Методичні рекомендації) підготовлено з метою встановлення уніфікованих методологічних підходів до розроблення регіональних планів управління відходами.
2. Методичні рекомендації підготовлено з урахуванням вимог Закону України "Про управління відходами", Порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2023 № 667, Вимог до розділів проєкту регіонального плану управління відходами, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 22.01.2024 № 81, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05.02.2024 за № 178/41523, положень Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19.11.2008 "Про відходи та скасування деяких директив" (в частині, що стосується розроблення планів управління відходами).

Розділ II. Визначення термінів

1. У цих Методичних рекомендаціях терміни вживаються у такому значенні:
- відходи від руйнувань - частини (уламки) пошкоджених (зруйнованих) об'єктів, а також матеріали, предмети, які були всередині або поряд з такими об'єктами у момент пошкодження (руйнування) та/або виконання робіт з демонтажу та які повністю або частково втратили свої споживчі властивості та не можуть у подальшому використовуватись за місцем їх утворення чи виявлення;
- інституційна спроможність - ресурсна здатність учасника системи управління відходами самостійно забезпечувати ефективне здійснення власних (самоврядних) або інших повноважень та/чи взятих на себе договірних зобов'язань;
- кластер управління відходами (далі - кластер) - локалізована територія суміжних територіальних громад, охоплена спільною системою управління побутовими відходами, що має взаємоузгоджену інфраструктуру управління відходами та обслуговується одним регіональним полігоном для захоронення побутових відходів;
- місця тимчасового зберігання відходів від руйнувань - спеціально обладнані або пристосовані земельні ділянки (майданчики), призначені для тимчасового, протягом періоду воєнного стану та одного року з дня припинення або скасування воєнного стану, зберігання відходів від руйнувань до їх відновлення чи видалення у спосіб, що не становить загрози здоров'ю людей та навколишньому природному середовищу;
- регіональний план управління відходами (далі - РПУВ) - документ державного планування, що містить комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, узгоджених за строками та ресурсним забезпеченням з усіма задіяними виконавцями, спрямованих на забезпечення сталого управління відходами в регіоні з урахуванням принципів співробітництва місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, сформованих на підставі оцінки поточного стану сфери управління відходами та розроблених моделей.
- регіональний полігон - полігон побутових відходів, призначений для обслуговування території кластеру управління відходами;
- сміттєперевантажувальна станція - спеціалізований об'єкт, призначений для перевантаження побутових відходів із сміттевоза-збирача у приймальний чи накопичувальний бункер або у транспортний сміттевоз, залежно від обраного технологічного варіанта застосування сміттєперевантажувальних станцій;
2. Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у законах України: "Про управління відходами", "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про житлово-комунальні послуги", "Про благоустрій населених пунктів", "Про місцеві державні адміністрації", "Про засади державної регіональної політики", "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" та інших актах законодавства.

Розділ III. Розроблення РПУВ

1. РПУВ рекомендується складати з наступних розділів:
- Вступна частина
- Розділ I. Характеристика регіону
- Розділ II. Аналіз поточного стану системи управління відходами в регіоні
- Розділ III. Планування системи управління відходами в регіоні
- Розділ IV. Моніторинг та оцінка ефективності виконання РПУВ
- Розділ V. Інформація про стратегічну екологічну оцінку
- Інформаційні джерела

Додатки

Структуру РПУВ наведено у додатку 1 до цих Методичних рекомендацій.

2. У Вступній частині РПУВ рекомендується зазначати нормативно-правові акти та програмні документи національного та регіонального рівня, на виконання яких розробляється РПУВ.

3. У розділі I "Характеристика регіону" РПУВ коротко зазначаються регіональні особливості, що впливають на формування параметрів системи управління відходами, а саме:

адміністративно-територіальний устрій;

природно-географічна характеристика;

демографічна та соціальна характеристики;

економічна характеристика;

характеристика об'єктів інфраструктури управління відходами.

3.1. У пункті 1.1 розділу I "Адміністративно-територіальний устрій" РПУВ рекомендується наводити дані щодо адміністративно-територіального устрою регіону (райони та територіальні громади за відповідними типами громад (міські, селищні, сільські) та відповідну карту адміністративно-територіального устрою.

Доцільно окремо зазначити наявну інформацію про територіальні громади, які постраждали внаслідок військових дій на їх території.

3.2. У пункті 1.2 розділу I "Природно-географічна характеристика" РПУВ рекомендується наводити дані щодо характеристики природно-географічного стану з виділенням територіальних особливостей, що можуть мати значення для вирішення питань управління відходами (наприклад: рельєф; геологічні особливості; сейсміко-тектонічні характеристики; кліматичні умови; ландшафтні особливості рельєфу; гідрологія; природно-ресурсний потенціал; природоохоронні території тощо).

У пункті рекомендується наводити ті дані, що можуть впливати на прийняття рішень стосовно управління відходами. Зазначається, яким чином планується враховувати наведені дані.

3.3. У пункті 1.3 розділу I РПУВ "Демографічна та соціальна характеристики" рекомендується наводити дані щодо динаміки та особливостей демографічного та соціального розвитку за останні десять років та прогноз розвитку (чисельність населення за типом поселень, наявні доходи населення загалом та у розрахунку на одного жителя) на період планування.

Фактичні та прогнозні дані щодо чисельності населення регіону рекомендується наводити у вигляді таблиць, відповідно до додатків 2 та 3 до цих Методичних рекомендацій.

У додатку до РПУВ рекомендується наводити деталізовані фактичні та прогнозні дані щодо чисельності населення у розрізі наявних територіальних громад регіону. Дані рекомендується наводити у вигляді таблиць, відповідно до додатків 2 та 3 до цих Методичних рекомендацій.

Фактичні та прогнозні дані щодо динаміки показників середнього наявного доходу населення регіону рекомендується наводити у вигляді таблиць за формами, відповідно до додатків 4 та 5 до цих Методичних рекомендацій.

Фактичні значення чисельності населення та середнього наявного доходу рекомендується наводити за даними державного статистичного обліку.

Прогнозні значення чисельності та середнього наявного доходу населення рекомендується наводити за даними офіційних прогнозів, наявних в регіоні. У разі відсутності в регіоні зазначених прогнозних даних, або якщо ці дані не охоплюють весь період планування, то відповідні прогнози можуть виконуватися розробниками РПУВ самостійно. В такому випадку в РПУВ доцільно навести інформацію щодо підходів, які були застосовані для прогнозування.

3.4 У пункті 1.4 розділу I "Економічна характеристика" РПУВ рекомендується наводити дані щодо характеристики економічної діяльності в регіоні.

Характеристика економічної діяльності, як правило, може включати дані щодо її галузевої структури в регіоні, динаміки та особливостей економічного розвитку за останні десять років.

Узагальнення даних доцільно здійснювати за видами економічної діяльності, які визначаються згідно з класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД), чинної на момент розроблення РПУВ.

Аналіз може здійснюватися із використанням даних статистичного обліку та іншої доступної інформації з посиланням на її джерела. За результатами аналізу рекомендується здійснювати оцінку перспектив розвитку за видами економічної діяльності у майбутньому, зокрема на період дії РПУВ. Рекомендується використовувати дані наявних прогнозів розвитку регіону, окремих галузей економіки тощо.

Дані рекомендується наводити у вигляді таблиць, графіків, карт, схем з коротким узагальненням.

3.5 У пункті 1.4 розділу I "Характеристика об'єктів інфраструктури управління відходами" РПУВ рекомендується наводити дані щодо об'єктів інфраструктури управління відходами, наявних в регіоні, а також тих, що знаходяться на етапі будівництва.

Рекомендується зазначити кількість об'єктів, які: експлуатуються, будуються, проєктуються; пошкоджені або зруйновані внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Зведені дані щодо об'єктів інфраструктури управління відходами рекомендується наводити у вигляді таблиці, відповідно до додатку 6 до цих Методичних рекомендацій. Більш деталізована інформація про об'єкти інфраструктури управління відходами може наводитись у

додатках до РПУВ.

4. У розділі II "Аналіз поточного стану системи управління відходами в регіоні" зазначається:

загальна характеристика системи управління відходами;

опис поточного стану системи управління відходами;

інформація щодо обмеження у використанні земель, де зазначаються дані щодо площ земельних ділянок, зайнятих під місцями видалення відходів, та перелік земельних ділянок, що можуть бути використані під розміщення об'єктів управління відходами без зміни їх цільового призначення, а також ті, що потребують зміни цільового призначення, або критерії визначення місць розміщення об'єктів управління відходами;

SWOT-аналіз системи управління відходами.

4.1. У пункті 2.1 розділу II "Загальна характеристика системи управління відходами" РПУВ можна відобразити такі складові: параметри управління відходами; інституційна структура управління відходами; програми, стратегії, плани дій; фінансово-економічне забезпечення управління відходами.

4.1.1. У підпункті 2.1.1 пункту 2.1 розділу II "Параметри управління відходами" РПУВ рекомендується наводити дані, що характеризують існуючий стан системи управління відходами в регіоні, у тому числі:

утворення відходів;

збирання та перевезення відходів на об'єкти управління відходами;

ввезення відходів на територію регіону;

вивезення відходів за межі регіону;

відновлення відходів;

видалення відходів;

накопичено протягом експлуатації, у місцях видалення відходів, утворення відходів за категоріями.

Дані щодо параметрів управління відходами доцільно узагальнювати за видами відходів, що зазначені у підрозділі 4.2 цих Методичних рекомендацій. Пропонується узагальнювати дані у вигляді таблиці, приклад якої наведено у додатку 7 до цих Методичних рекомендацій.

Дані щодо параметрів утворення відходів та управління відходами доцільно узагальнювати за наступними показниками:

утворення відходів за видами економічної діяльності;

утворення та управління відходами за територіальними громадами;

накопичення відходів за територіальними громадами;

утворення та управління відходами за категоріями матеріалів.

Аналіз рекомендується здійснювати із використанням даних статистичного обліку та іншої доступної інформації з посиланням на її джерела.

4.1.2. У підпункті 2.1.2 пункту 2.1 розділу II "Інституційна структура управління відходами" РПУВ рекомендується наводити інформацію щодо: розподілу функцій і повноважень структурних підрозділів органів державної влади та місцевого самоврядування, на які покладено функцію управління відходами та здійснення контролю в цій сфері, а також функціонування системи інформаційного забезпечення системи управління відходами.

Дані можуть включати аналіз інституційної спроможності структур, відповідальних за управління відходами, наявних проблем, що потребують вирішення.

Висновки, які були одержані внаслідок проведеного аналізу, можуть бути основою для визначення способів реалізації РПУВ та заходів, необхідних для підсилення інституційної спроможності учасників системи управління відходами.

4.1.3. У підпункті 2.1.3 пункту 2.1. розділу II "Програми, стратегії, плани дій" РПУВ рекомендується відображати інформацію щодо планування та реалізації на рівні регіону діяльності з управління відходами, яка може наводитися за даними програмних документів регіонального рівня (плани, програми, стратегії, із зазначенням їх назви, терміну дії, короткого опису запланованих заходів, що стосуються управління відходами) аналізів про їх виконання, звітів щодо виконання заходів з управління відходами, інших доступних джерел інформації.

Висновки, які були одержані внаслідок проведеного аналізу, можуть бути використані для визначення сценарію розвитку системи управління відходами в регіоні.

4.1.4. У підпункті 2.1.4 пункту 2.1. розділу II "Фінансово-економічне забезпечення управління відходами" РПУВ може наводитися короткий опис та аналіз фінансування програм та заходів з управління відходами, із зазначенням джерел фінансування, стану фінансування чинних програм, заходів, що стосуються управління відходами за останні п'ять років, запланованих обсягів фінансування чинних програм на період до закінчення строку їх реалізації.

Дані щодо надходження до фондів охорони навколишнього природного середовища (далі - фонд ОНПС) місцевих бюджетів рекомендується наводити за формою, відповідно до додатку 8 до цих Методичних рекомендацій.

Зведені дані щодо фінансування заходів з управління відходами з місцевих бюджетів рекомендується наводити за формою, відповідно до додатку 9 до цих Методичних рекомендацій.

Додатково рекомендується наводити дані щодо залучення коштів державного бюджету на фінансування заходів з управління відходами, а також фінансування таких заходів з інших джерел (за наявності такої інформації).

Деталізована інформація щодо фінансування заходів з управління відходами може наводитися у додатках до РПУВ.

Висновки, одержані внаслідок проведеного аналізу, можуть використовуватися для визначення потенціалу на рівні регіону щодо фінансового забезпечення виконання заходів, передбачених РПУВ.

4.2. У пункті 2.2 розділу II "Опис поточного стану системи управління відходами" РПУВ рекомендується відображати детальний аналіз поточного стану управління за такими класами та/або видами відходів:

побутові відходи (змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств);

відходи промисловості (окремо зазначаються відходи видобувної промисловості);

відходи будівництва та знесення (окремо зазначаються відходи руйнування, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків);

медичні відходи;

небезпечні відходи з інших джерел (окремо зазначаються відпрацьовані нафтопродукти; відходи, що містять стійкі органічні забруднювачі; відходи, що містять ртуть; відходи, що містять азбест; відходи, що містять поліхлоровані дифеніли / поліхлоровані терфеніли, непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин);

транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився;

відходи, що біологічно розкладаються, з інших джерел (окремо зазначаються відходи деревообробної промисловості, сільського господарства, лісового господарства, харчопереробної промисловості, осади стічних вод).

Опис поточного стану системи управління за кожним з видів відходів може включати наступні дані:

джерела утворення та обсяги відходів;

система управління відходами;

інфраструктура управління відходами;

проблеми та загрози.

У підпункті "Джерела утворення та обсяги відходів" рекомендується наводити: дані щодо основних джерел утворення відходів та їх характеристик, динаміка кількісних показників управління відходами в регіоні за десятирічний період, зокрема: обсяги утворення, збирання, вивезення і ввезення (розуміється рух відходів як за межі регіону (у межі регіону), так і країни), оброблення відходів.

Рекомендується використовувати дані, отримані у результаті статистичних спостережень, адміністративні дані центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також дані обліку та звітності, надані підприємствами, установами, організаціями. Додатково можуть використовуватись дані з інших офіційних джерел, що мають публічний статус.

У разі відсутності повної та достовірної інформації про утворення певних видів відходів можуть бути застосовані розрахункові методи, що ґрунтуються на використанні питомих показників утворення окремих відходів.

У разі застосування розрахункових методів визначення параметрів утворення відходів, розробнику РПУВ рекомендується зазначити про те, які саме припущення були зроблені, та навести обґрунтування відповідних припущень.

Також рекомендується наводити прогностичну оцінку утворення відходів у майбутньому, зокрема на період дії РПУВ. Прогнози утворення відходів можуть ґрунтуватися на даних прогнозів зміни кількості населення, розвитку за видами економічної діяльності тощо, зокрема даних пунктів РПУВ 1.3 "Демографічна та соціальна характеристика" та 1.4 "Економічна характеристика регіону".

У разі відсутності повної та достовірної інформації про параметри утворення окремих видів відходів про це доцільно вказати в РПУВ. Відсутність такої інформації може бути підставою для включення у РПУВ заходів, спрямованих на створення або вдосконалення системи обліку відповідних відходів.

Враховуючи, що дані, які були отримані з різних джерел, можуть мати різний рівень повноти та достовірності, і можуть не узгоджуватися між собою, розробнику РПУВ рекомендується навести інформацію, які саме параметри утворення відходів та управління ними будуть прийматися за основу для подальшого розроблення технологічних та управлінських рішень РПУВ.

У підпункті "Система управління відходами" за кожним з видів відходів, які розглядаються, може наводитися інформація, що характеризує збирання, перевезення та оброблення відходів, а також може наводитися характеристика системи обліку та моніторингу.

У разі запровадження розширеної відповідальності виробника у сфері управління певними видами відходів, така інформація може наводитися у цьому підпункті РПУВ.

Опис та характеристика існуючої системи обліку та моніторингу відходів можуть включати наступну інформацію наведену нижче.

Щодо системи обліку відходів пропонується зазначати спосіб визначення кількісних значень обсягів відходів, що охоплює:

- облік обсягів утворення відходів;
- облік обсягів збирання та перевезення відходів на об'єкти управління відходами;
- облік обсягів відходів, що ввозяться на територію регіону та/або вивозяться за її межі (у т. ч. транскордонне перевезення);
- облік обсягів оброблення відходів;
- облік обсягів відновлення відходів у вигляді зворотного заповнення.

Щодо системи моніторингу пропонується зазначати:

- перелік параметрів, моніторинг яких здійснюється;
- перелік показників, що підлягають моніторингу;
- спосіб/методика моніторингу;
- періодичність визначення показників моніторингу та їх узагальнення;
- перелік суб'єктів моніторингу та розподіл між ними відповідальності;
- місце і форма зберігання результатів визначення показників моніторингу та їх узагальнення.

Рекомендується наводити висновки щодо ефективності існуючої системи обліку та моніторингу, а також потреб у вдосконаленні.

У разі, коли РПУВ розробляється не вперше, а здійснюється його коригування або доопрацювання, в додатках до РПУВ рекомендується навести дані щодо стану виконання раніше встановлених цільових показників.

У підпункті "Інфраструктура управління відходами" може наводитися інформація щодо об'єктів збирання, перевантаження та оброблення відходів.

Дані рекомендується наводити відносно діючих об'єктів інфраструктури управління відходами, об'єктів, що знаходяться на стадії будівництва та введення в експлуатацію, об'єкти, що проєктуються, пошкоджених або зруйнованих об'єктів, а також об'єктів, виведених з експлуатації (якщо вони потребують подальшого догляду, впровадження заходів зі зниження навантаження на довкілля тощо).

Щодо об'єктів інфраструктури управління відходами доцільно вказувати дані про місця їх розміщення та основні характеристики. Приклад рекомендованої форми узагальнення даних щодо об'єктів інфраструктури управління відходами, окрім місць/об'єктів розміщення відходів (у т. ч. полігони та звалища) наведено у додатку 10 до цих Методичних рекомендацій. Для узагальнення даних щодо місць/об'єктів розміщення відходів (у т. ч. полігони та звалища) пропонується форма, наведена у додатку 11 до цих Методичних рекомендацій. Форми узагальнення інформації можуть бути модифіковані з урахуванням специфіки окремих об'єктів управління відходами. У разі значних обсягів даних щодо об'єктів інфраструктури управління відходами така інформація може наводитись в додатках до РПУВ.

За потреби, інформація щодо об'єктів інфраструктури управління відходами може систематизуватися за типами об'єктів інфраструктури управління відходами.

Об'єкти інфраструктури, що можуть мати значення для подальшого розвитку регіональної системи управління відходами і можуть бути складовою її майбутньої інфраструктури, рекомендується наносити на карту регіону.

У підпункті "Проблеми та загрози" на основі проведеного аналізу за кожним з видів відходів може наводитися перелік основних проблем, які потребують особливої уваги при розробленні РПУВ, та загроз виникнення проблем у майбутньому, зокрема:

- санітарно-екологічні (пов'язані з впливом конкретних об'єктів на довкілля та людину);
- соціально-економічні (пов'язані з виникненням соціальної напруги та з обмеженням діяльності галузей господарства чи окремих суб'єктів тощо);
- інституційні (пов'язані з функціонуванням системи управління, у т. ч. з технологічними аспектами функціонування об'єктів управління відходами).

4.2.1. У підпункті 2.2.1 пункту 2.2 розділу II "Побутові відходи" РПУВ щодо опису підпункту "Джерела утворення та обсяги відходів" рекомендується враховувати, що у загальному вигляді побутові відходи охоплюють змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств.

- Відокремлено рекомендується розглядати:
- відходи упаковки;
 - відходи електричного та електронного обладнання;
 - відходи батарей і акумуляторів.

При аналізі інформації щодо обсягів утворення побутових відходів та їх складу доцільно звертати увагу на те, яким чином вона була отримана з першоджерел, та ступінь її точності.

У разі відсутності повної та достовірної інформації про обсяги утворення побутових відходів та їх склад, можуть застосовуватися підходи "прийнятих припущень", що ґрунтуються на питомих показниках утворення таких відходів, наявних даних про кількість та склад відходів у домогосподарствах інших (подібних) населених пунктів.

У додатках до РПУВ доцільно навести фактичні та прогнозні дані щодо утворення побутових відходів (у т. ч. окремих компонентів побутових відходів). Прогнозні дані рекомендується наводити на період планування. Деталізацію даних рекомендується здійснювати за територіальними громадами із їх групуванням за визначеними кластерами управління відходами.

У підпункті "Система управління відходами" рекомендується враховувати такі дані:

охоплення населення та інших утворювачів побутових відходів послугами з управління побутовими відходами;

кількість населених пунктів, в яких впроваджено роздільне збирання побутових відходів;

перелік суб'єктів господарювання, що здійснюють операції зі збирання та перевезення відходів та інформацію про їх технічне забезпечення;

опис системи управління побутовими відходами;

середній затверджений тариф на послуги з управління побутовими відходами;

показники щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів.

Опис системи управління побутовими відходами рекомендується наводити, включаючи усі компоненти. Для кожного із населених пунктів доцільно зазначити перелік видів відходів, роздільне збирання яких забезпечується. За видами відходів, що збираються окремо (включаючи змішані), доцільно вказувати систему збирання (контейнерна; безконтейнерна; пункти роздільного збирання побутових відходів, у т. ч. мобільні, оснащені транспортними засобами; за заявкою споживача). Рекомендується зазначати на які об'єкти управління відходами здійснюється перевезення кожного з виду відходів, що збираються. Інформація може наводитись в узагальненому вигляді для населених пунктів, у разі застосування в них подібної організації збирання та перевезення побутових відходів.

Дані про технічну забезпеченість системи збирання побутових відходів у регіоні рекомендується наводити з деталізацією за територіальними громадами.

У підпункті "Інфраструктура управління відходами" може наводитися інформація щодо наступних об'єктів управління побутовими відходами:

стаціонарні пункти роздільного збирання побутових відходів;

сміттєперевантажувальні станції;

сміттєсортувальні станції;

об'єкти підготування відходів до повторного використання;

інші об'єкти відновлення побутових відходів або окремих їх компонентів;

об'єкти видалення побутових відходів.

У цьому підпункті також може наводитися аналіз забезпеченості потреби регіону існуючими об'єктами з оброблення побутових відходів, ступеня завантаженості наявних об'єктів та ефективності їх функціонування.

У разі виявлення проблем, пов'язаних із функціонуванням наявних об'єктів оброблення відходів, може наводитися інформація про виявлені проблеми та зазначаються їх причини.

4.2.2. Підпункт 2.2.2 пункту 2.2 розділу II "Відходи промисловості" РПУВ може складатися з підпунктів "Промислові відходи" та "Відходи видобувної промисловості".

4.2.2.1. У підпункті 2.2.2.1 підпункту 2.2.2 пункту 2.2 Розділу II "Промислові відходи" щодо опису підпункту "Джерела утворення та обсяги відходів" рекомендується враховувати, що джерелами утворення відходів промисловості є промислові виробництва регіону.

Узагальнення даних може здійснюватися за видами економічної діяльності: переробна промисловість; постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря або еквівалентним видам економічної діяльності, визначеним класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД), чинною на момент розроблення РПУВ.

Аналіз утворення відходів рекомендується здійснювати з урахуванням характеристик функціонування промисловості, запропонованих у пункті 1.4. "Економічна характеристика" РПУВ.

Доцільно наводити обґрунтування переліку промислових відходів, що розглядаються детально та відносно яких у подальшому можуть плануватися заходи з управління. Можуть виділятися відходи окремих галузей промисловості, багатотоннажні відходи, інші відходи, характерні для регіону.

Прогнозну оцінку утворення відходів у майбутньому рекомендується здійснювати з урахуванням аналізу перспектив розвитку за видами економічної діяльності у майбутньому, запропонованому у пункті 1.4. "Економічна характеристика регіону" РПУВ. Якщо на момент розроблення РПУВ окремі об'єкти промисловості були завантажені не на повну потужність, при оцінці утворення відходів в майбутньому пропонується враховувати можливість виходу об'єктів промисловості на номінальний режим завантаженості.

У підпункті "Система управління відходами" може наводитися інформація відповідно до рекомендацій, запропонованих у пункті 4.2. цих Методичних рекомендацій.

У підпункті "Інфраструктура управління відходами" рекомендується надавати інформацію, що характеризує інфраструктуру управління промисловими відходами. Перелік та опис характеристик об'єктів інфраструктури оброблення промислових відходів, може наводитися у

вигляді таблиць, відповідно до додатків 10 та 11 цих Методичних рекомендацій. Якщо оброблення промислових відходів здійснюється на об'єктах з оброблення побутових відходів, то про це може зазначатися відповідна інформація.

У підпункті "Проблеми та загрози" може розміщуватися відповідний аналіз з урахуванням рекомендацій, запропонованих у пункті 4.2 цих Методичних рекомендацій.

4.2.2.2. У підпункті 2.2.2.2 підпункту 2.2.2 пункту 2.2 розділу II "Відходи видобувної промисловості" РПУВ щодо опису підпункту "Джерела утворення та обсяги відходів" рекомендується враховувати узагальнення даних за видом економічної діяльності: добувна промисловість і розроблення кар'єрів або еквівалентним видом економічної діяльності, визначеним класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД), чинною на момент розроблення РПУВ.

Аналіз утворення відходів рекомендується здійснювати з урахуванням характеристик функціонування промисловості, запропонованих у пункті 1.4. "Економічна характеристика" РПУВ.

4.2.3. Підпункт 2.2.3 пункту 2.2 розділу II "Відходи будівництва та знесення" РПУВ може складатися з підпунктів "Відходи будівництва та знесення" та "Відходи руйнування".

4.2.3.1. У підпункті 2.2.3.1 підпункту 2.2.3 пункту 2.2 розділу II "Відходи будівництва та знесення" щодо опису підпункту "Джерела утворення та обсяги відходів" рекомендується враховувати, що узагальнення даних рекомендується здійснювати за видом економічної діяльності: будівництво або еквівалентним видом економічної діяльності, визначеним класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД), чинною на момент розроблення РПУВ.

Аналіз утворення відходів рекомендується здійснювати з урахуванням характеристик функціонування промисловості, запропонованих у пункті 1.4. "Економічна характеристика" РПУВ.

Також у підпункті може наводитися інформація щодо використання відходів будівництва та знесення без їх попереднього оброблення.

4.2.3.2. У підпункті 2.2.3.2 підпункту 2.2.3 пункту 2.2 розділу II "Відходи руйнування" щодо опису підпункту "Джерела утворення та обсяги відходів" рекомендується враховувати у т. ч. відходи руйнування, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (стихійного лиха, катастроф, пожеж, тощо) або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків.

У разі накопичених на території регіону значних обсягів відходів руйнувань, доцільно наводити інформацію стосовно їх обсягів, складу та місць накопичення. У разі відсутності даних щодо складу відходів, пропонується зазначити в результаті руйнувань яких об'єктів інфраструктури утворилися відходи та проаналізувати ймовірність наявності небезпечних відходів у складі відходів від руйнувань.

Також у підпункті може наводитися інформація щодо використання відходів руйнувань без їх попереднього оброблення.

4.2.4. У підпункті 2.2.4 пункту 2.2 розділу II "Медичні відходи" РПУВ щодо опису підпункту "Джерела утворення та обсяги відходів" пропонується враховувати, що медичні відходи поділяють на наступні категорії:

- категорія А - епідемічно безпечні медичні відходи;
- категорія В - епідемічно небезпечні медичні відходи;
- категорія С - токсикологічно небезпечні медичні відходи;
- категорія D - радіологічно небезпечні медичні відходи.

4.2.5. В підпункті 2.2. підпункту 2.2 розділу II 5 "Небезпечні відходи з інших джерел" РПУВ рекомендується включити підпункти: "Відпрацьовані нафтопродукти", "Відходи, що містять стійкі органічні забруднення", "Відходи, що містять ртуть", "Відходи, що містять азбест" та "Відходи, що містять поліхлоровані дифеніли / поліхлоровані терфеніли, непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин (ХЗЗР)".

У цьому підпункті РПУВ рекомендується наводити зведені дані щодо зазначених видів небезпечних відходів навіть, якщо вони утворюються у джерелах, що аналізуються в інших підпунктах РПУВ.

4.2.5.1. У підпункті 2.2.5.2 підпункту 2.2.5 пункту 2.2 розділу II "Відходи, що містять стійкі органічні забруднення" щодо опису підпункті "Джерела утворення та обсяги відходів" рекомендується враховувати Перелік стійких органічних забруднень (далі - СОЗ), що визначений Стокгольмською конвенцією про стійкі органічні забруднення, ратифікованої Законом України від 18.04.2007 № 949-V.

4.2.5.2. У підпункті 2.2.5.5 пункту 2.2.5 підрозділу 2.2 розділу II "Відходи, що містять поліхлоровані дифеніли / поліхлоровані терфеніли, непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин" щодо опису частини "Джерела утворення та обсяги відходів" рекомендується враховувати визначення таких відходів, наведене у Порядку класифікації відходів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 20.10.2023 № 1102.

У цьому підпункті рекомендується враховувати, що відходи, що містять поліхлоровані дифеніли / поліхлоровані терфеніли, непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин можуть утворюватися на сьогоднішній час, а також могли бути накопичені на території регіону раніше.

Непридатні до використання і заборонені до застосування хімічні засоби захисту рослин (далі - ХЗЗР) можуть містити у своєму складі СОЗ. Часто такі відходи можуть залишатися не ідентифікованими (їх склад не визначений). За таких обставин рекомендується розглядати

непридатні до використання і заборонені до застосування ХЗЗР, як відходи, що містять СОЗ. Виключенням можуть бути випадки, коли склад таких відходів визначений і вони гарантовано не містять СОЗ.

Якщо на території регіону є непридатні до використання і заборонені до застосування ХЗЗР, то може наводитися відповідна інформація про місця їх розташування, обсяги накопичення та умови зберігання.

4.2.6. У підпункті 2.2.6 пункту 2.2 розділу II "Транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився" РПУВ рекомендується наводити інформацію відповідно до загальних рекомендацій, викладених у пункті 4.2 цих Методичних рекомендацій.

4.2.7. В підпункті 2.2.7 підпункту 2.2 розділу II "Відходи, що біологічно розкладаються, з інших джерел" РПУВ рекомендується включити підпункти: "Відходи деревообробної промисловості"; "Відходи сільського господарства"; "Відходи лісового господарства"; "Відходи харчопереробної промисловості"; "Осади стічних вод".

4.2.7.1 У підпункті 2.2.7.2 пункту 2.2.7 пункту 2.2 розділу II "Відходи сільського господарства" РПУВ пропонується враховувати, що РПУВ охоплює відходи сільського господарства, які можуть включати:

відходи рослинного походження;

відходи тваринного походження / побічні продукти тваринного походження до яких застосовуються операції спалювання, захоронення або які використовуються для біогазу та компосту.

Основними джерелами відходів тваринного походження можуть бути сільськогосподарські тваринницькі господарства. Також доцільно враховувати, що відходи тваринного походження можуть утворюватися на м'ясопереробних виробництвах та за формальною ознакою відноситись до відходів харчопереробної промисловості.

Важливо забезпечити коректне врахування таких відходів.

4.2.8. У підпункті 2.2.7.5 пункту 2.2.7 пункту 2.2 розділу II "Осади стічних вод" РПУВ щодо опису підпункту "Джерела утворення та обсяги відходів" рекомендується враховувати, що осади стічних вод можуть включати в себе осади, що утворюються на каналізаційних очисних спорудах у процесі очищення стічних вод.

Враховуючи, що осад стічних вод має вологість близько 96%, а в процесі зберігання або оброблення його вологість може змінюватися в значному діапазоні, рекомендується при наведенні кількісних даних щодо утворення осаду та управління ним зазначати вологість осаду (пропонується також наводити значення, перераховані на суху речовину).

У підпункті "Система управління відходами" рекомендується наводити інформацію відповідно до рекомендацій, запропонованих у пункті 4.2 цих Методичних рекомендацій.

4.3. У пункті 2.3 розділу II "Аналіз земельних ресурсів" РПУВ рекомендується наводити дані щодо площ земельних ділянок, зайнятих під місцями видалення відходів, та перелік земельних ділянок, що можуть бути використані під розміщення об'єктів управління відходами без зміни їх цільового призначення, а також ті, що потребують зміни цільового призначення, або критерії визначення місць розміщення об'єктів управління відходами.

4.4. У пункті 2.4 розділу II "SWOT-аналіз системи управління відходами" РПУВ можуть визначатися внутрішні сильні та слабкі сторони, зовнішні можливості та загрози з метою виявлення найбільш важливих внутрішніх і зовнішніх чинників, що можуть мати значення для розвитку такої системи, зокрема рекомендується:

узагальнювати проблеми та загрози, пов'язані з відходами, що були зазначені у пункті 2.2 РПУВ;

визначати регіональні умови, з урахуванням планів розвитку регіону та процесів розвитку місцевої промисловості чи інших секторів економіки, що можуть впливати на утворення відходів в майбутньому та управління ними;

наводити інформацію щодо врахування обмежень, пов'язаних зі створенням інфраструктурних об'єктів, що можуть виникати внаслідок неузгодженості з регіональною стратегією та планом розвитку регіону та інші обмеження, зумовлені регіональними особливостями, у т. ч. наявності об'єктів природно-заповідного фонду, національної екологічної мережі з урахуванням перспектив її розвитку.

Висновки, одержані внаслідок проведеного аналізу поточної ситуації та SWOT-аналізу системи управління відходами, можуть бути основою для підготовки розділу III "Планування системи управління відходами в регіоні" РПУВ.

5. У розділі III "Планування системи управління відходами в регіоні" РПУВ пропонується наводити інформацію щодо визначення цілей та цільових показників РПУВ, управління потоками відходів, забезпечення реалізації РПУВ, фінансово-економічне забезпечення системи управління відходами в регіоні та регіональний план дій.

5.1. У пункті 3.1 розділу III "Цілі та цільові показники" РПУВ на основі аналізу поточного стану системи управління відходами, а також із врахуванням Національного плану управління відходами (далі - НПУВ) пропонується визначати цілі РПУВ та його цільові показники.

Визначення цілей та встановлення цільових показників рекомендується здійснювати в контексті розвитку інституційної структури регіональної системи управління відходами в цілому та окремо для кожного виду відходів. Цілі та цільові показники РПУВ рекомендується наводити у табличній формі, відповідно до додатку 12 цих Методичних рекомендацій. Ці дані можуть наводитися у додатках до РПУВ.

Цільові показники РПУВ рекомендується визначати з урахуванням цільових показників, встановлених НПУВ у такій послідовності:

на першому етапі рекомендується здійснювати локалізацію цільових показників НПУВ, тобто перенесення їх значень на рівень відповідного регіону. Локалізацію цільових показників рекомендується здійснювати за часовими періодами, що співпадають з встановленими в НПУВ;

на другому етапі, на підставі локалізованих цільових показників НПУВ, з урахуванням їх фактичних значень, регіональних особливостей та інших чинників, що можуть визначати можливості та строки досягнення відповідних показників, рекомендується встановлювати значення цільових показників національного рівня, що були прийняті для РПУВ. Цільові показники, встановлені НПУВ, можуть бути скориговані лише на підставі обґрунтування, наведеного у РПУВ.

У разі неможливості досягнення у встановлені строки значень локалізованих цільових показників можуть зазначатися причини (технологічного характеру, організаційні, фінансово-економічні тощо).

на третьому етапі рекомендується визначати цільові показники, щодо яких не встановлюються локалізовані значення цільових показників НПУВ. Такі показники та їх значення рекомендується визначати на підставі загальних обґрунтувань, заснованих на сценаріях розвитку регіональної системи управління відходами.

Значення локалізованих цільових показників НПУВ, а також значення цільових показників національного рівня, що можуть бути прийняті для РПУВ, доцільно відобразити у додатку до РПУВ за формою, приклад якої наведено у додатку 13 до цих Методичних рекомендацій.

Відносно кожної цілі, наведеної в таблиці "Цілі та цільові показники РПУВ" (додаток 12 до цих Методичних рекомендацій) пропонується зазначати один або більше цільових показників, відповідно до яких у подальшому може здійснюватися моніторинг та аналіз реалізації РПУВ. Рекомендується перенесення в таблицю цільових показників національного рівня та їх значень, прийнятих для регіону. Також рекомендується наводити додаткові цільові показники, які були визначені розробником РПУВ за відповідними цілями та значеннями цих цільових показників за роками.

Значення цільових показників РПУВ рекомендується встановлювати за часовими періодами, що співпадають із встановленими в НПУВ.

5.2. У пункті 3.2 розділу III "Управління потоками відходів" РПУВ рекомендується наводити дані щодо організації управління потоками відходів, спрямованого на досягнення відповідних цільових показників, вирішення наявних місцевих проблем, а також попередження можливих загроз.

Інформацію у пункті пропонується систематизувати за видами відходів, аналогічно систематизації, застосованій у пункті 2.2 "Опис поточного стану системи за видами відходів" РПУВ.

Розроблення підпунктів, щодо управління окремими видами відходів, рекомендується здійснювати з урахуванням результатів виконання пункту 2.2 "Опис поточного стану системи за видами відходів" РПУВ.

Рішення щодо управління потоками відходів рекомендується розробляти з урахуванням ієрархії управління відходами та можуть включати діяльність за такими напрямками:

- створення та забезпечення функціонування системи управління відходами;
- мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами;
- інформаційне забезпечення.

5.3. У підпункті "Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами" для відповідних видів відходів рекомендується наводити наступну інформацію:

дані щодо сценаріїв регіонального управління відповідними відходами;

дані щодо запланованої діяльності, орієнтовної на підсилення інституційної спроможності суб'єктів, на яких можуть покладатися управлінські функції у сфері управління відповідними відходами.

У процесі розроблення сценаріїв з управління відповідними відходами пропонується визначати способи управління кожним видом відходів, потребу у розвитку інфраструктури управління окремими видами відходів та можливі технологічні рішення. Рекомендується здійснювати аналіз сценаріїв, який передбачає визначення та оцінку усіх прийнятних альтернативних сценаріїв; оцінку кожного із сценаріїв; причини відмови від застосування альтернативних сценаріїв; аргументи щодо переваги обраного сценарію.

Рішення щодо створення нових об'єктів інфраструктури оброблення відходів, а також відновлення або продовження експлуатації діючих об'єктів, які можуть бути включені до РПУВ, пропонується базувати на техніко-економічному обґрунтуванні, що може спиратися на відповідні розрахунки та/або дані щодо характеристик існуючих об'єктів.

У додатках до РПУВ рекомендується наводити резюме та/або показники відповідних техніко-економічних обґрунтувань, які можуть містити вихідні дані, прийняті спрощення, припущення, умови, що можуть істотно впливати на результати.

У разі відсутності потреби щодо створення нових об'єктів інфраструктури оброблення відходів, відновлення або продовження експлуатації діючих об'єктів, відповідну інформацію рекомендується зазначати у РПУВ.

У разі наявності декількох альтернативних сценаріїв зі створення та розвитку системи управління відходами, в РПУВ доцільно зазначати тільки той, сценарій, який визначено пріоритетним для подальшої реалізації. Інформацію про альтернативні сценарії та дані щодо обґрунтування пріоритетного сценарію рекомендуються наводити в додатках до РПУВ.

Деталізація інформації щодо розвитку інфраструктури управління окремими відходами може залежати від глибини опрацювання питання на дату розроблення РПУВ.

У разі неможливості виконання техніко-економічного аналізу щонайменше на рівні попереднього опрацювання проєктного рішення, про це рекомендується навести у РПУВ відповідний коментар, а до плану заходів РПУВ включити завдання, спрямоване на визначення відповідного технічного рішення. Стадія попереднього опрацювання проєктного рішення як правило передбачає визначення технологічних, технічних, фінансово-економічних показників проєктних рішень, спираючись на наявні вихідні дані з урахуванням певних припущень. На цій стадії доцільно визначити принципову можливість реалізації відповідних проєктних рішень, їх життєздатність з технічної та економічної точки зору, наявність правових та інших ризиків реалізації проєктних рішень тощо.

Дані щодо об'єктів управління відходами, які будуть забезпечувати управління відходами згідно РПУВ, у т. ч. створення або реконструкція яких планується у період планування за РПУВ, пропонується наводити у додатку до РПУВ за формою, відповідно до додатку 14 цих Методичних рекомендацій. Інформація за наведеною формою наводиться передусім для об'єктів управління відходами, орієнтованих на обслуговування території декількох громад або декількох суб'єктів господарювання.

Для об'єктів оброблення відходів доцільно вказувати вимоги щодо відходів, які приймаються на оброблення. Додатково може наводитись також інформація стосовно технологічних параметрів об'єктів, прийнятих технічних рішень, специфічних вимог, фінансово-економічні параметри об'єктів тощо.

Рекомендується наводити дані щодо місць/об'єктів розміщення відходів (у т. ч. полігони та звалища), експлуатація яких може бути продовжена, які потребують припинення експлуатації та рекультиватії, а також щодо яких передбачено продовження строку експлуатації за умови підготування та виконання плану їх приведення у відповідність з вимогами законодавства.

У разі планування закриття існуючих об'єктів оброблення відходів, що не відповідають вимогам екологічної безпеки, рекомендується наводити інформацію про такі об'єкти та плановий термін їх закриття.

Планові кількісні показники реалізації заходів зі створення/розвитку системи управління відходами доцільно включати до узагальнених планових кількісних показників виконання РПУВ, які пропонується наводити за формою, відповідно до додатку 22 цих Методичних рекомендацій.

Дані щодо забезпечення функціонування системи управління відходами, серед іншого, можуть включати дані щодо запланованої діяльності, орієнтовної на підсилення інституційної спроможності суб'єктів, на яких покладаються управлінські функції у сфері управління відповідними відходами.

5.4. У підпункті "Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами" щодо управління побутовими відходами рекомендується наводити інформацію, що відповідає пріоритетному сценарію визначення кластерів.

Інформацію про альтернативні сценарії та дані щодо обґрунтування пріоритетного сценарію рекомендуються наводити в додатках до РПУВ.

Рекомендації щодо визначення територіальних меж кластерів наведені у додатку 15 цих Методичних рекомендацій.

Стосовно пріоритетного сценарію в РПУВ рекомендується навести карту на якій можуть позначатися:

межі територіальних громад;

межі кластерів;

місця планованого розташування об'єктів оброблення відходів, що розглядаються як технологічні ядра кластерів;

місця планованого розташування регіональних полігонів для захоронення побутових відходів.

Також рекомендується наводити таку інформацію:

перелік територіальних громад, що можуть увійти до кожного кластеру (у формі таблиці);

чисельність населення та обсяги утворення відходів на дату розроблення РПУВ для кожного із кластерів (у формі таблиці).

При розробленні сценаріїв щодо способів збирання, перевезення та оброблення побутових відходів у межах визначених кластерів рекомендується розглядати такі питання:

організація збирання та перевезення побутових відходів;

параметри інфраструктури збирання та перевезення побутових відходів;

організація оброблення побутових відходів;

параметри інфраструктури оброблення побутових відходів;

орієнтовний тариф на послуги з управління побутовими відходами.

Рекомендується враховувати узгодженість діяльності з впровадження та розвитку роздільного збирання окремих компонентів побутових відходів зі створенням відповідної інфраструктури з їх оброблення.

Щодо організації збирання побутових відходів, рекомендується зазначити види відходів стосовно яких планується організація роздільного збирання. Якщо для різних громад, або населених пунктів планується організація роздільного збирання різних видів відходів, про це доцільно зазначити.

Відокремлено рекомендується розглядати управління наступними видами відходів:

відходи упаковки;

відходи електричного та електронного обладнання;

відходи батарей і акумуляторів.

Для кожного з видів відходів, для яких передбачається роздільне збирання рекомендується вказати об'єкти оброблення відходів, на які планується їх перевозити.

У цій частині рекомендується наводити інформацію щодо організації перевезення побутових відходів, потреби у створенні сміттєперевантажувальних станцій та місць їх розташування.

Також може зазначатися інформація щодо потреби в придбанні смітєвозів для регіону з урахуванням оновлення наявного автопарку на період планування, а також потреби в придбанні контейнерів для збирання побутових відходів (з урахуванням оновлення наявних). Відповідні дані рекомендується наводити у вигляді таблиці за формою, відповідно до додатку 16 цих Методичних рекомендацій. Потребу у придбанні смітєвозів та оновленні контейнерного парку рекомендується визначати орієнтовно для врахування у плануванні необхідного фінансового забезпечення реалізації РПУВ та оцінки величини тарифу на послуги з управління побутовими відходами.

Щодо параметрів інфраструктури управління побутових відходів рекомендується наводити інформацію про:

стаціонарні пункти роздільного збирання побутових відходів;

сміттєперевантажувальні станції;

сміттєсортувальні станції;

об'єкти підготовки відходів до повторного використання;

інші об'єкти відновлення побутових відходів або окремих їх компонентів;

об'єкти видалення побутових відходів.

Щодо параметрів інфраструктури оброблення муніципальних відходів рекомендується зазначати інформацію щодо планування будівництва нових об'єктів оброблення муніципальних відходів та продовження експлуатації існуючих. Якщо є потреба у модернізації існуючих об'єктів, про це може бути зазначено у цій частині.

Щодо об'єктів інфраструктури управління побутових відходів, створення або модернізація яких передбачається РПУВ, доцільно наводити наступну інформацію:

стадії опрацювання проєктних рішень та впровадження об'єктів:

а) стадія попереднього опрацювання проєктного рішення;

б) розробка техніко-економічного обґрунтування (або бізнес-план) створення об'єкта;

в) розробка проєктно-конструкторської документації створення об'єкта;

г) стадія будівництва об'єкта;

г) стадія експлуатації об'єкта;

місця розташування об'єктів (з позначенням їх на карті);

технологічні та технічні характеристики об'єктів;

фінансово-економічні параметри функціонування об'єктів;

додаткові умови щодо створення та/або експлуатації об'єктів.

Дані щодо технологічних та технічних характеристик об'єктів оброблення побутових відходів можуть включати:

види відходів, оброблення яких передбачається на об'єкті та вимоги до відходів, які приймаються на об'єкт;

територію, на обслуговування якої орієнтований об'єкт (за доцільності може наводитися тип та/або перелік утворювачів відходів) та забезпеченість об'єкта відповідними відходами;

продукти оброблення відходів, що будуть отримуватися на об'єкті;

продуктивність за відходами, що приймаються на об'єкт та за продуктами оброблення відходів;

інші технологічні та технічні характеристики, що є важливими для конкретного об'єкта.

Дані щодо фінансово-економічних параметрів функціонування об'єктів можуть включати:

необхідні капітальні витрати на створення об'єкта та їх укрупнену деталізацію за статтями витрат;

поточні витрати на експлуатацію об'єкта та їх укрупнену деталізацію за статтями витрат;

очікувані доходи від реалізації отриманих продуктів оброблення відходів;

параметри окупності та інвестиційної привабливості реалізації проєктних рішень.

Аналіз витрат на захоронення відходів може включати:

витрати на створення регіонального полігону;

операційні витрати на захоронення відходів;

витрати на рекультивацію;

витрати на догляд після закриття.

Стосовно додаткових умов щодо створення, модернізації та/або експлуатації об'єктів рекомендується наводити таку інформацію:

наявність ринку споживання продукції, що буде отримана на об'єкті;

наявність ризиків реалізації проектного рішення в нормативно-правовій та інших сферах;

наявність певних обов'язкових умов, які можуть бути забезпечені для реалізації проектного рішення;

інша важлива інформація, за рішенням розробника.

За результатами опрацювання фінансово-економічних параметрів функціонування об'єктів оброблення побутових відходів, а також додаткової інформації доцільно зробити висновок щодо їх інвестиційної привабливості, наявних ризиків та перспективності залучення додаткового фінансування на їх реалізацію.

Зведені дані щодо об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами рекомендується подавати у вигляді таблиці за формою, відповідно до додатку 17 цих Методичних рекомендацій.

Також рекомендується наводити дані щодо очікуваних показників зниження обсягів захоронення муніципальних відходів, що можуть бути досягнуті за умови реалізації запланованих рішень та рекомендується зазначати очікувану ефективність запровадження кожного з рішень, що може призвести до зменшення обсягів захоронення відходів. Відповідні узагальнені дані рекомендується наводити щодо кожного кластеру.

Інформацію щодо будівництва, реконструкції, модернізації об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами пропонується узагальнити у вигляді таблиці, відповідно до додатку 18 цих Методичних рекомендацій. До цієї частини можуть включатися карти, на яких доцільно буде умовно позначити заплановані до будівництва об'єкти інфраструктури з управління побутовими відходами та ті об'єкти, що функціонують на дату розроблення РПУВ.

Рекомендується наводити дані щодо місць/об'єктів розміщення відходів (у т. ч. полігони та звалища), експлуатація яких може бути продовжена, які потребують припинення експлуатації та рекультивзації, а також щодо яких передбачено продовження строку експлуатації за умови підготовки та виконання плану їх приведення у відповідність з вимогами законодавства.

У цьому підпункті РПУВ може наводитись функціональна схема руху потоків відходів та дані щодо очікуваного зниження обсягів захоронення. Відповідні узагальнені дані рекомендується наводити щодо кожного кластеру.

Також рекомендується наводити інформацію щодо середнього розрахункового тарифу на послуги з управління побутовими відходами та впливу запропонованих рішень на його величину. При цьому доцільно наводити дані щодо умов та припущень, з урахуванням яких розраховувалися тарифи на послуги з управління побутовими відходами та здійснювати оцінку економічної доступності тарифу для оплати населенням (1 - 1,5% від середньомісячного доходу із розрахунку на одного жителя).

5.5. У підпункті "Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами" для кожного виду відходів рекомендується наводити дані щодо запланованої діяльності, спрямованої на:

- запобігання утворенню відходів;
- підготовку до повторного використання відходів;
- рециклінг;
- інші види відновлення відходів (у тому числі виробництво енергії);
- видалення відходів.

Щодо побутових відходів рекомендується наводити також дані, які можуть стосуватися запланованої діяльності, спрямованої на охоплення утворювачів відходів послугами з управління побутовими відходами.

Доцільно враховувати що забезпечення сталого функціонування системи управління побутовими відходами потребує узгодженості діяльності з розвитку об'єктів інфраструктури управління відходами з процесом розвитку надання послуг з управління побутовими відходами в населених пунктах регіону.

5.6. У підпункті "Інформаційне забезпечення" для відповідних видів відходів рекомендується наводити дані щодо запланованої діяльності, спрямованої на підвищення рівня інформаційного забезпеченні системи управління відповідними відходами, включаючи:

- проведення необхідних досліджень;
- створення, підтримання та поліпшення інформаційних баз даних;
- створення та забезпечення функціонування системи моніторингу; забезпечення доступу до інформації зацікавлених сторін; організацію організаційно-просвітницької діяльності;
- інші заходи.

5.7. У пункті 3.3 розділу III "Забезпечення реалізації" РПУВ рекомендується наводити дані щодо запланованої діяльності, спрямованої на здійснення комплексу забезпечувальних заходів, включаючи розвиток інституційної структури регіональної системи управління відходами.

5.8. У пункті 3.4 розділу III "Фінансово-економічне забезпечення системи" РПУВ рекомендується наводити дані щодо обсягів та джерел фінансування реалізації РПУВ.

Як джерела фінансування діяльності за РПУВ рекомендується розглядати:

- кошти державного та місцевих бюджетів, включаючи кошти фондів охорони навколишнього природного середовища (далі - фонди ОНПС);
- власні кошти суб'єктів господарювання;
- інвестиційні кошти;

- кредити;
- надходження за надані послуги та реалізовану продукцію;
- фінансування за принципом розширеної відповідальності виробника;
- інші джерела фінансування, не заборонені законодавством.

При описі фінансово-економічного забезпечення системи управління відходами в регіоні проводиться аналіз фінансування програм та заходів у сфері управління відходами, із зазначенням джерел фінансування, стану фінансування чинних програм, заходів, що стосуються управління відходами за останні п'ять років, запланованих обсягів фінансування чинних програм на період до закінчення терміну їх реалізації.

У цьому пункті рекомендується наводити визначення потенціалу на рівні регіону щодо фінансового забезпечення реалізації РПУВ.

Прогноз надходжень до фондів ОНПС місцевих бюджетів рекомендується здійснювати з урахуванням запропонованих даних у пункті 3.4. "Фінансово-економічне забезпечення функціонування системи управління відходами" РПУВ.

Для оцінки фінансової спроможності місцевих бюджетів рекомендується визначити обсяг можливого виділення коштів на реалізацію РПУВ з фондів ОНПС місцевих бюджетів з урахуванням потреби у фінансуванні інших видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів. Також доцільно визначити обсяги можливого виділення коштів на реалізацію РПУВ з місцевих бюджетів, що не належать до фондів ОНПС.

Як правило, визначається загальна потреба у фінансуванні заходів РПУВ. Дані рекомендується систематизувати у формі таблиці, приклад якої наведено у додатку 19 до цих Методичних рекомендацій.

З урахуванням визначених потреб у фінансуванні заходів РПУВ, фінансових можливостей місцевих бюджетів та специфіки заходів РПУВ рекомендується визначити структуру фінансування заходів за розділами РПУВ.

Інформація щодо структури фінансування заходів може наводитися у текстовій, табличній та змішаній формі. Приклад узагальнення даних щодо структури фінансування діяльності зі створення об'єктів оброблення та захоронення побутових відходів наведено у додатку 20 до цих Методичних рекомендацій.

У табличній формі, приклад якої наведено у додатку 21 до цих Методичних рекомендацій, рекомендується зазначити дані щодо планового розподілу обсягів фінансування РПУВ за джерелами фінансування. Ці дані доцільно узгоджувати із визначеною фінансовою спроможністю місцевих бюджетів.

5.9. У пункті 3.5 "Регіональний план дій" РПУВ рекомендується наводити планові показники, завдання та заходи щодо створення та розвитку інституційної структури регіональної системи управління відходами, включаючи управління окремими потоками відходів.

Планові кількісні показники реалізації РПУВ рекомендується наводити за формою, відповідно до додатку 22 цих Методичних рекомендацій.

Перелік завдань та заходів РПУВ рекомендується наводити за формою, відповідно до додатку 23 цих Методичних рекомендацій.

Приклад фрагменту структури Регіонального плану дій наведено у додатку 24 цих Методичних рекомендацій.

6. У розділі IV "Моніторинг та оцінка ефективності виконання РПУВ" РПУВ рекомендується зазначати інформацію щодо створення/удосконалення та підтримання системи моніторингу РПУВ та строки здійснення оцінки ефективності його виконання.

Моніторинг реалізації РПУВ пропонується проводити щорічно за індикаторами досягнення цільових показників та індикаторами виконання заходів.

У регіоні рекомендується визначити суб'єктів, відповідальних за проведення моніторингу реалізації РПУВ.

7. У розділі V "Інформація про стратегічну екологічну оцінку" РПУВ рекомендується наводити інформацію про здійснену стратегічну екологічну оцінку відповідно до вимог Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку", з урахуванням звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій.

8. У розділі "Інформаційні джерела" РПУВ рекомендується наводити список інформаційних джерел, які використовувалися під час розроблення РПУВ.

9. У розділі "Додатки" РПУВ рекомендується доповнити необхідними додатками у вигляді таблиць та графічних матеріалів, що деталізують інформацію, яка міститься в інших розділах.

Директор Департаменту
цифрової трансформації
електронних, публічних
послуг та управління відходами

Є. Попович

Додаток 1
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 1 Розділу III)

**СТРУКТУРА
РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ**

Титульний аркуш

Перелік умовних позначень, символів, скорочень

Перелік таблиць

Перелік карт

Перелік рисунків

Вступна частина

Розділ I. ХАРАКТЕРИСТИКА РЕГІОНУ

1.1. Адміністративно-територіальний устрій

1.2. Природно-географічна характеристика

1.3. Демографічна та соціальна характеристики

1.4. Економічна характеристика

1.5. Характеристика об'єктів інфраструктури управління відходами

Розділ II. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ В РЕГІОНІ

2.1. Загальна характеристика системи управління відходами

2.1.1. Параметри управління відходами

2.1.2. Інституційна структура управління відходами

2.1.3. Програми, стратегії, плани дій

2.1.4. Фінансово-економічне забезпечення управління відходами

2.2. Опис поточного стану системи управління відходами

2.2.1. Побутові відходи

2.2.2. Відходи промисловості

2.2.2.1. Промислові відходи

2.2.2.2. Відходи видобувної промисловості

2.2.3. Відходи будівництва та знесення

2.2.3.1. Відходи будівництва та знесення

2.2.3.2. Відходи руйнування

2.2.4. Медичні відходи

2.2.5. Небезпечні відходи з інших джерел

2.2.5.1. Відпрацьовані нафтопродукти

2.2.5.2. Відходи, що містять стійкі органічні забруднення

2.2.5.3. Відходи, що містять ртуть

2.2.5.4. Відходи, що містять азбест

2.2.5.5. Відходи, що містять поліхлоровані дифеніли / поліхлоровані терфеніли, непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин

2.2.6. Транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився

2.2.7. Відходи, що біологічно розкладаються, з інших джерел

2.2.7.1. Відходи деревообробної промисловості

2.2.7.2. Відходи сільського господарства

2.2.7.3. Відходи лісового господарства

2.2.7.4. Відходи харчопереробної промисловості

2.2.7.5. Осади стічних вод

2.3. Аналіз земельних ресурсів

2.4. SWOT-аналіз системи управління відходами

РОЗДІЛ III. ПЛАНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ В РЕГІОНІ

3.1. Цілі та цільові показники

3.2. Управління потоками відходів

3.2.1. Управління побутовими відходами

3.2.2. Управління відходами промисловості

- 3.2.3. Управління відходами будівництва та знесення
- 3.2.4. Управління медичними відходами
- 3.2.5. Управління небезпечними відходами з інших джерел
- 3.2.6. Управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився
- 3.2.7. Управління відходами, що біологічно розкладаються, з інших джерел
- 3.3. Забезпечення реалізації
- 3.4. Фінансово-економічне забезпечення системи
- 3.5. Регіональний план дій

РОЗДІЛ IV. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ РПУВ

РОЗДІЛ V. ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

ДОДАТКИ

Додаток 2
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 3.3 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Чисельність населення регіону

Додаток 3
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 3.3 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Прогноз чисельності населення регіону

Додаток 4
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 3.3 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
**Динаміка показників наявного доходу на одну особу та сукупні
ресурси на одне домогосподарство**

Додаток 5
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 3.3 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
**Прогноз показників середнього наявного доходу на одну особу та на
одне домогосподарство**

Додаток 6
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 3.5 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Об'єкти інфраструктури управління відходами

№	Найменування об'єкта	Кількість, одиниць				
		Усього	Експлуатуються	Будуються	Проектуються	Пошкоджені або зруйновані
1	2	3	4	5	6	7
1	Об'єкти інфраструктури збирання та перевезення відходів					
1.1	Пункти роздільного збирання побутових відходів					
1.2	Місця тимчасового зберігання відходів від руйнувань					
1.3	Сміттєперевантажувальні станції					
2	Об'єкти інфраструктури підготовки відходів до повторного використання					
3	Об'єкти інфраструктури відновлення відходів					
3.1	Об'єкти зі здійснення попередніх операцій з відходами для подальшого їх відновлення*					
3.2	Об'єкти рециклінгу відходів					
3.3	Об'єкти іншого відновлення відходів (виробництва енергії та перетворення відходів у матеріали, що можуть бути використані як паливо або для іншого виробництва енергії)					
4	Об'єкти інфраструктури видалення відходів					
4.1	Об'єкти зі здійснення попередніх операцій з відходами для подальшого їх видалення**					
4.2	Полігони для небезпечних відходів					
4.3	Полігони для відходів, що не є небезпечними					

4.4	Полігони для інертних відходів					
4.5	Інші об'єкти видалення відходів					

Джерело інформації:

* рекомендується зазначати об'єкти, на яких здійснюються операції, що відповідають коду R12 за Переліком операцій з відновлення відходів, наведеним у Додатку 2 до Закону України "Про управління відходами".
** рекомендується зазначати об'єкти, на яких здійснюються операції, що відповідають коду D13 за Переліком операцій з відновлення відходів, наведеним у Додатку 1 до Закону України "Про управління відходами".

Інформація щодо об'єктів інфраструктури управління відходами може деталізуватись за окремими видами чи групами відходів.

Додаток 7
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(пункт 4.1.1 підрозділу 4.1 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Дані щодо управління відходами на території регіону

№	Види відходів	Одиниці виміру	Параметри управління відходами					
			Утворення відходів	Збирання та перевезення відходів на об'єкти управління відходами	Ввезення відходів на територію регіону	Вивезення відходів за межі регіону	Відновлення відходів	Видалення відходів
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Побутові відходи							
2	Небезпечні відходи							
3	Відходи промисловості							
4	Рослинні відходи сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревні відходи, біовідходи							
5	Відходи упаковки							
6	Відходи електричного та електронного обладнання							
7	Відходи батарей і акумуляторів							
8	Медичні відходи							
9	Транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився							
10	Осади стічних вод від комунальних очисних споруд							
11	Відходи, що біологічно розкладаються							
	Усього							

Джерела інформації:

Додаток 8
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(пункт 4.1.4 підрозділу 4.1 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Надходження до фондів охорони навколишнього природного
середовища місцевих бюджетів

Додаток 9
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(пункт 4.1.4 підрозділу 4.1 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Фінансування заходів з управління відходами з місцевих бюджетів

Джерела фінансування	Одиниці виміру	рік	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6	7
Фінансування заходів з фонду ОНПС місцевих бюджетів, всього	тис. грн					
1. Фінансування заходів з фонду ОНПС бюджету Автономної Республіки Крим, області, міст Київ та Севастопіль	тис. грн					
2. Фінансування заходів з фонду ОНПС бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад	тис. грн					

Джерело інформації:
...

* У таблиці наводяться дані за попередні 5 років відносно року розроблення РПУВ.

Додаток 10
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 4.2 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Об'єкти інфраструктури управління відходами

Найменування об'єкта	Місце розташування	Територія обслуговування	Види відходів, що приймаються на об'єкт	Проектна продуктивність за відходами, що приймаються на об'єкт		Фактична завантаженість за відходами, що приймаються на об'єкт		Статус об'єкта
				тонн/добу	тонн/рік	тонн/добу	тонн/рік	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Джерела інформації:

У стовпці 2 рекомендується зазначати адресу розташування, координати (широта; довгота).

У стовпці 3 рекомендується зазначати перелік територіальних громад, населених пунктів або окремих районів населеного пункту, на обслуговування яких орієнтований об'єкт управління відходами. У разі, коли об'єкт управління відходами передбачає обслуговування одного або декількох виробничих чи інших об'єктів, це також рекомендується вказувати в стовпці 3.

У стовпці 9 рекомендується коротко наводити інформацію про поточний статус об'єкта: експлуатується; будується; проектується; пошкоджений або зруйнований.

Додаток 11
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 4.2 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Технічні характеристики місць/об'єктів розміщення відходів (у т. ч.
полігони та звалища)

Найменування об'єкта	Місце розташування та площа місця розміщення відходів, га	Види відходів, що розміщуються	Утворювачі, відходи від яких приймаються	Наявність проекту, так/ні	Проектна потужність, тис. м ³ або тис. тонн	Рік введення в експлуатацію	Щорічне розміщення відходів, тис. тонн/ рік	Накопичено відходів, тис. тонн	Залишковий ресурс експлуатації, років	Статус об'єкта
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Джерела інформації:

- У стовпці 2 рекомендується зазначати адресу розташування, координати (широта; довгота), цифрове та/або літерне позначення на карті (якщо застосовано). Також в цьому стовпці зазначається площа місця розміщення відходів.
- У стовпці 4 для розміщення побутових відходів, рекомендується зазначати перелік населених пунктів.
- У стовпці 7 рекомендується зазначати рік початку розміщення відходів на відповідному місці/об'єкті.
- У стовпці 11 рекомендується коротко наводити інформацію про поточний статус об'єкта: експлуатується; будується; проєктується; пошкоджений або зруйнований. Також у цьому стовпці рекомендується вказувати інформацію щодо можливості продовження експлуатації об'єкта, необхідності припинення експлуатації та рекультивації тощо.

Додаток 12
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.1 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Цілі та цільові показники РПУВ

№	Цілі	Цільові показники	Фактичне значення*	Значення цільових показників**		
			рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6	7
1	Інституційна структура регіональної системи управління відходами					
2	Управління побутовими відходами					
3	Управління відходами промисловості					
4	Управління відходами будівництва та знесення					
5	Управління медичними відходами					
6	Управління небезпечними відходами з інших джерел					
7	Управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився					
8	Управління відходами, що біологічно розкладаються, з інших джерел					

* наводяться фактичні дані на момент розроблення РПУВ
** рекомендується наводити дані за роками, що збігаються із встановленими Національним планом управління відходами

Додаток 13
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.1 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Цільові показники НПУВ, прийняті для РПУВ

Цільові показники	Фактичні значення*	Значення локалізованих цільових показників НПУВ			Значення цільових показників, прийнятих для РПУВ		
	рік	рік	рік	рік	рік	рік	рік
1	2	3	4	5	6	7	8

Джерела інформації:

* Рекомендується наводити фактичні дані на момент розроблення МПУВ.

Додаток 14
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.3 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Дані щодо об'єктів управління відходами, передбачені РПУВ

Найменування об'єкта	Місце розташування	Види відходів, що приймаються на об'єкт	Територія обслуговування	Планована продуктивність за відходами, що приймаються на об'єкт		Площа земельної ділянки / місця розміщення об'єкта	Право власності на землю	Відповідність земельної ділянки вимогам до розміщення об'єкта	Примітка
				тонн/ добу	тонн/ рік	га			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Джерела інформації:

У стовпці 2 рекомендується зазначати адресу розташування, координати (широта; довгота), цифрове та/або літерне позначення на карті (якщо застосовано).

У стовпці 4 рекомендується зазначати перелік територіальних громад, населених пунктів або окремих районів населеного пункту, на обслуговування яких орієнтований об'єкт управління відходами. У разі, коли об'єкт управління відходами передбачає обслуговування одного або декількох виробничих чи інших об'єктів, це також рекомендується вказувати в стовпці 4.

У стовпці 7 рекомендується зазначати інформацію щодо відповідності земельної ділянки, де планується створення об'єкта, містобудівним, екологічним та іншим вимогам.

У стовпці 7 рекомендується зазначати наступну інформацію: діючий об'єкт; передбачено будівництво; передбачено реконструкцію тощо.

Додаток 15
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.4 Розділу III)

РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо визначення територіальних меж кластерів

1. Критерії визначення територіальних меж кластерів.

Рекомендується застосовувати наступні критерії визначення територіальних меж кластерів:

основні:

а) рекомендоване охоплення населення від 150 тис. мешканців і більше;

б) можливість створення регіонального полігону для захоронення побутових відходів у кожному кластері;

в) перспективи створення об'єктів поглибленого перероблення побутових відходів (у т. ч. з отриманням енергії), орієнтованих на обслуговування усієї або щонайменше значної території в межах кластеру;

г) мінімізація витрат на транспортування та захоронення відходів;

г) мінімізація обсягів захоронення відходів;

додаткові:

а) врахування поточної адміністративної структури регіону, усталені зв'язки між громадами;

б) місцеві обмеження щодо розташування полігону для захоронення побутових відходів через геологічні/гідрогеологічні умови, схильні до затоплення території, близькість до природоохоронних зон тощо.

Розробниками РПУВ можуть встановлюватися додаткові критерії визначення територіальних меж кластерів.

2. Рекомендації щодо визначення технологічних ядер кластерів.

Передбачається, що стосовно побутових відходів, які утворюються на території регіону, можуть застосовуватися відповідні управлінські підходи, спрямовані на мінімізацію їх захоронення. Організаційні та технологічні рішення можуть прийматися з урахуванням ієрархії управління відходами.

Передбачається, що в перспективі захоронення побутових відходів, відносно яких у наявних конкретних умовах може вбачатися недоцільним застосування методів управління відходами більш високого рівня, захоронення може здійснюватися на регіональних полігонах. На території кластеру управління побутовими відходами може бути розташований один регіональний полігон для обслуговування відповідного кластеру.

Оптимізаційні розрахунки витрат на транспортування відходів і визначення меж кластерів може бути тісно пов'язано з місцями розташування технологічних ядер майбутніх кластерів. Технологічними ядрами кластерів можуть виступати об'єкти управління відходами, що орієнтовані на обслуговування усієї або щонайменше значної території в межах кластеру:

регіональні полігони;

об'єкти механіко-біологічного перероблення, сміттєспалювальні заводи, інші об'єкти оброблення відходів.

Технологічне забезпечення інфраструктури управління побутовими відходами у сукупності із застосуванням можливих управлінських інструментів можуть забезпечувати мінімізацію від захоронення відходів з дотриманням ієрархії управління відходами.

Визначення територій кластерів та інфраструктури оброблення відходів можуть бути взаємозалежними завданнями і потребувати спільного вирішення.

2.1. Рекомендації щодо визначення альтернативних варіантів поглибленого оброблення відходів.

На цьому етапі пропонується визначати технологічний потенціал зменшення обсягів захоронення відходів за рахунок застосування можливих методів управління, а саме:

а) запобігання утворенню відходів;

б) використання відходів у власному домогосподарстві;

в) роздільне збирання відходів:

призначених для підготовки до повторного використання;

призначених для рециклінгу;

призначених для іншого відновлення;

небезпечних відходів у складі побутових відходів;

г) підготовка відходів до повторного використання;

г) рециклінг відходів;

д) застосування інших методів відновлення відходів (у тому числі виробництва енергії).

Вихідними даними для такого аналізу можуть бути обсяги та морфологічний склад відходів регіону (у т. ч. територіальних громад та окремих населених пунктів).

Розуміючи обсяги відходів, відносно яких є потреба у застосуванні методів оброблення, що передбачають використання енергетичного потенціалу та географічного розподілу відходів в регіоні, рекомендується визначати місця можливого розташування таких об'єктів оброблення відходів, орієнтованих на обслуговування значних територій регіону.

За наявності декількох альтернативних варіантів технологічних рішень та/або розміщення таких об'єктів, відповідні варіанти можуть розглядатися як складові альтернативних технологічних сценаріїв.

2.2. Рекомендації щодо визначення альтернативних варіантів розміщення регіональних полігонів для захоронення побутових відходів.

Для визначення місць розташування регіональних полігонів рекомендується визначити вимоги щодо необхідних земельних ділянок (необхідну площу ділянок), на яких можуть бути розташовані регіональні полігони. Потреба в площі земельної ділянки для розміщення регіонального полігону може визначатися передусім кількістю населення, що мешкає на території відповідного кластеру з урахуванням ефективності запроваджених заходів з мінімізації захоронення відходів.

Виконати це завдання без точних меж кластерів буде неможливо, тому рекомендується прийняти певні попередні припущення. Пропонується прийняти необхідну мінімальну площу земельної ділянки для розташування регіональних полігонів для захоронення побутових відходів на рівні 10 га¹. Рекомендується проаналізувати наявність земельних ділянок, площа яких є більшою ніж мінімально визначена та які відповідають вимогам щодо розміщення полігонів для захоронення побутових відходів².

¹Враховуючи місцеві особливості, розробником можуть бути прийняті інші припущення щодо мінімальної площі ділянок, які розглядаються

²ДБН В.2.4-2-2005. Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування. Держбуд України. К.: 2005

Можуть розглядатися також земельні ділянки, які мають інше цільове призначення на дату проведення аналізу. В такому випадку створення регіонального полігону може передбачати необхідність зміни цільового призначення відповідної земельної ділянки.

За результатами рекомендується визначати місця, що можуть бути використані для створення регіональних полігонів для захоронення побутових відходів і можуть бути найбільш перспективними для цього. Усі ці місця можуть розглядатися як альтернативні варіанти сценаріїв для створення кластерів.

3. Аналіз транспортної логістики.

Зібрані відходи (або окремі компоненти) можуть надходити на об'єкти оброблення, що можуть бути розташовані на певній відстані від полігону або перевозитись безпосередньо на регіональний полігон. На регіональному полігоні (в безпосередній близькості від полігону) може бути розташований додатковий об'єкт оброблення відходів. Транспортування відходів може здійснюватися із використанням сміттєперевантажувальної станції або без неї.

Доцільно провести оптимізаційні розрахунки витрат на транспортування відходів від місць їх локалізації (збирання / оброблення) до місць розташування регіональних полігонів.

Враховуючи, що витрати на транспортування відходів значною мірою залежать від конкретних технологічних і логістичних рішень, які будуть прийматися при створенні системи збирання та перевезення відходів на конкретній території, рекомендується виділити певні адміністративно-територіальні одиниці (наприклад, територіальні громади), для яких у подальшому можуть виконуватися укрупнені оптимізаційні розрахунки транспортних витрат.

Для виконання оптимізаційних розрахунків можливо приймати певні обґрунтовані припущення. Наприклад: можна порівнювати варіанти використання одностипних сміттєвозів з однаковим ступенем завантаженості; витрати на транспортування приймати пропорційними до відстані перевезення та обсягу відходів, що перевозяться та інші припущення.

За результатами розрахунків транспортних витрат рекомендується визначати варіанти, що будуть економічно вигіднішими для окремих адміністративно-територіальних одиниць. Навколо кожного з потенційних місць розташування регіональних полігонів, об'єктів оброблення відходів, визначених як технологічні ядра, пропонується визначати територію переважного обслуговування згідно із критерієм витрат на перевезення.

За результатами, як правило, буде отримано декілька можливих варіантів кластерів, що можуть розглядатися як альтернативні.

4. Врахування додаткових чинників.

4.1. Врахування технологічних параметрів об'єктів поглибленого перероблення відходів.

Технології поглибленого перероблення відходів можуть бути створені за умови їх забезпечення необхідними обсягами відходів. Доцільно визначити територію обслуговування об'єкта поглибленого перероблення відходів з урахуванням попередньо визначеної території переважного обслуговування за критерієм витрат на перевезення.

4.2. Врахування критерію щодо мінімізації обсягів захоронення відходів.

За інших рівних умов рекомендується прагнути до направлення на поглиблене перероблення якомога більшої кількості відходів.

4.3. Врахування критерію щодо мінімізації витрат на захоронення відходів.

На етапі розроблення РПУВ, як правило, неможливо точно оцінити витрати на захоронення відходів на конкретному регіональному полігоні. У зв'язку з цим, рекомендується застосовувати загальне правило зменшення питомих витрат на захоронення зі збільшенням території

обслуговування (кількості споживачів).

На цьому етапі рекомендується виконувати аналіз кількості населення території переважного обслуговування для регіональних полігонів за критерієм витрат на перевезення відносно рекомендованого охоплення населення (більше 150 тис. жителів). Якщо кількість населення території переважного обслуговування для регіональних полігонів більше за 150 тис. жителів, то на відповідній території може бути утворено кластер управління відходами.

Якщо кількість населення території переважного обслуговування для регіональних полігонів може бути меншою за 150 тис. жителів, то рекомендується розглядати варіанти коригування меж кластерів.

У разі коли на території потенційного кластеру може бути можливість розташування декількох регіональних полігонів, то у такому випадку на підставі оптимізаційних розрахунків витрат на перевезення пропонується визначити, яке з місць розміщення регіональних полігонів може бути більш пріоритетним. Інші місця рекомендується розглядати як резервні варіанти.

4.4. Врахування адміністративної структури регіону усталених зв'язків між громадами. Рекомендується визначати кластери з межами, що співпадають з межами територіальних громад. При оцінці альтернативних варіантів доцільно враховувати усталені зв'язки між громадами, що були сформовані в сфері управління відходами та в інших сферах співробітництва.

5. Узгодження з громадськістю.

На етапі визначення територіальних меж кластерів рекомендується забезпечувати інформування органів місцевого самоврядування та громадськості, проводити громадське обговорення рішень, що приймаються. Спосіб інформування громадськості та врахування громадської думки при визначенні територіальних меж кластерів як правило визначає розробник РПУВ.

Додаток 16
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.4 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Розширення та оновлення матеріально-технічної бази системи
збирання побутових відходів (сміттєвози, контейнери)

Кластер / територіальні громади	Кількість населення	Сміттєвози	Контейнери
	осіб	одиниць	одиниць
1	2	3	4
Усього для регіону			
Найменування кластеру			
територіальна громада			
територіальна громада			
територіальна громада			
Найменування кластеру			
територіальна громада			
територіальна громада			

Ці дані доцільно наводити в додатках до РПУВ.

Додаток 17
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.4 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Об'єкти інфраструктури управління побутовими відходами,
передбачені РПУВ

Найменування територіальної громади	Кількість населення	Об'єкти інфраструктури управління побутовими відходами				
		Найменування об'єкта*	Найменування об'єкта*	Найменування об'єкта*	Найменування об'єкта*	Найменування об'єкта*
	осіб	одиниць	одиниць	одиниць	одиниць	Одиниць
1	2	3	4	5	6	7

* Наводиться найменування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходів, передбачені РПУВ.

Інформація в таблиці наводиться з узагальненням за кластерами з деталізацією до рівня територіальних громад, за потреби, населених пунктів

Ці дані доцільно наводити в додатках до РПУВ.

Додаток 18
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.4 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Заплановані до будівництва об'єкти інфраструктури управління побутовими відходами

Найменування територіальної громади	Назва об'єкта інфраструктури	Планова діяльність	Проектна потужність по відходах, тон/рік	Плановий рік введення в експлуатацію об'єкта	Вартість будівництва, тис. грн	Стадія опрацювання проектних рішень та впровадження об'єктів
1	2	3	4	5	6	7

У стовпці 3 позначається планова діяльність: будівництво; реконструкція; модернізація тощо

У стовпці 6 зазначається вартість будівництва. Якщо передбачається реконструкція, модернізація чи інші роботи, то в стовпці 6 зазначається вартість відповідних робіт.

Інформація в таблиці наводиться з узагальненням за кластерами з деталізацією до рівня територіальних громад, населених пунктів.

Ці дані доцільно наводити в додатках до РПУВ.

Додаток 19
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.8 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Загальна потреба у фінансуванні заходів РПУВ

№*	Найменування витрат	Кількість	Потреба у фінансуванні
		одиниць	тис. грн
1	2	3	4
	Усього за РПУВ		
1	Створення та розвиток інституційної структури регіональної системи управління відходами		
1.1			
1.2			
2	Управління побутовими відходами		
2.1			
2.2			

Ці дані доцільно наводити в додатках до РПУВ.

Додаток 20
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.8 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Структура фінансування діяльності зі створення об'єктів оброблення
та захоронення побутових відходів

Найменування заходів	Розподіл фінансування за джерелами					Примітка
	Бюджети громад	Обласний бюджет	Кошти надавачів послуг	Державний бюджет	Інші джерела	
1	2	3	4	5	6	7
Створення об'єктів з ручного сортування роздільно зібраних побутових відходів / підготування вторинної сировини	100 %					
Розроблення ТЕО створення сміттесортувальних станцій	50 %	50 %				
Створення сміттесортувальних станцій	30 %	20 %		50 %		
Розроблення планів діяльності з розширення індивідуального компостування біовідходів	100 %					
Реалізація планів діяльності з розширення індивідуального компостування біовідходів					100 %	Кошти населення; Допускається використання бюджетів громад на реалізацію планів
Розроблення ТЕО створення об'єктів централізованого біологічного оброблення біовідходів		100 %				
Створення об'єктів централізованого біологічного оброблення біовідходів	30 %	20 %		50 %		
Розроблення ТЕО об'єкта поглибленого перероблення побутових відходів (зокрема з використанням технологій МБП)	100 %					

Створення об'єкта поглибленого перероблення побутових відходів (попередньо МБП)	10 %				90 %	
Будівництво та облаштування регіональних полігонів для захоронення побутових відходів	20 %	20 %		60 %		Розроблення ПКД за рахунок бюджетів громад

* У таблиці наведено приклад заповнення таблиці (наведені значення не є обов'язковими для перенесення у РПУВ, рішення про розподіл фінансування за джерелами приймається розробниками РПУВ).

Додаток 21
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.8 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Плановий розподіл обсягів фінансування за джерелами фінансування

Роки планування*	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	6 - 10 роки	Всього
1	2		3	4	5	6	7
Потреба у фінансуванні заходів РПУВ, тис. грн							
бюджети територіальних громад, тис. грн							
бюджет Автономної Республіки Крим, області, міст Київ та Севастопіль, тис. грн							
державний бюджет, тис. грн							
кошти надавачів послуг, тис. грн							
інші джерела, тис. грн							

* зазначаються роки планування за РПУВ

Додаток 22
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.9 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Планові кількісні показники реалізації РПУВ

№	Назва заходу	Одиниці вимірювання	Планові кількісні показники реалізації РПУВ						
			1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	6 - 10 роки	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Розділ 1.								
1.1	Завдання 1.								
1.1.1	Захід 1.								
1.1.2	Захід 2.								
1.1.3									
1.2	Завдання 2.								
2	Розділ 2.								

Ці дані доцільно наводити в додатках до РПУВ.

Додаток 23
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.9 Розділу III)

ТАБЛИЦЯ 1.
Завдання та заходи РПУВ

№	Назва заходу	Строк виконання	Обсяг фінансування, тис. грн	Джерело фінансування	Відповідальні за виконання	Індикатор виконання
1	2	3	4	5	6	7
1	Розділ 1.					
1.1	Завдання 1.					
1.1.1	Захід 1.					
1.1.2	Захід 2.					
1.2	Завдання 2.					
2	Розділ 2.					

Ці дані доцільно наводити в додатках до РПУВ.

Додаток 24
до Методичних рекомендацій
з розроблення регіональних планів
управління відходами
(підрозділ 5.9 Розділу III)

ПРИКЛАД
фрагменту структури регіонального плану дій

Розділ 1. Створення та розвиток інституційної структури регіональної системи управління відходами

Завдання 1. Забезпечення реалізації РПУВ

Захід 1.

Захід 2.

Захід 3.

...

Завдання 2. Зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами

Захід 1.

Захід 2.

Захід 3.

...

Завдання 3. Вдосконалення системи інформаційного забезпечення управління відходами

...

Завдання 4. Підвищення обізнаності населення щодо управління відходами

Завдання 5. Організація діяльності щодо зниження навантаження на довкілля від існуючих об'єктів оброблення відходів

Розділ 2. Управління побутовими відходами

Завдання 1. Вдосконалення та підтримання регіональної системи управління побутовими відходами

Завдання 2. Розвиток інфраструктури збирання та перевезення побутових відходів

Завдання 3. Розвиток інфраструктури відновлення побутових відходів

Завдання 4. Розвиток інфраструктури видалення побутових відходів

Розділ 3. Управління відходами промисловості

Завдання 1.

Завдання 2.

Розділ 4. Управління відходами будівництва та знесення

Завдання 1.

Завдання 2.

*{Джерело: вебсайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України
https://mepr.gov.ua}*

Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення регіональних планів управління відходами
Наказ; Міндовкілля від 16.04.2024 № 403
Прийняття від 16.04.2024
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/v0403926-24>

Законодавство України
станом на 22.10.2025
поточна редакція

v0403926-24

Документи та файли

- Сигнальний документ

—

f534996n643.docx

від 02.05.24 17:05, 21 кб

•

Сигнальний документ

—

f534996n642.docx

від 02.05.24 17:05, 21 кб

•

Сигнальний документ

—

f534996n641.docx

від 02.05.24 17:05, 21 кб

•

Сигнальний документ

—

f534996n640.docx

від 02.05.24 17:05, 21 кб

•

Сигнальний документ

—

f534996n639.docx

від 02.05.24 17:05, 22 кб